

Tak for indbydelsen til også at tale ved dette års grundlovsmøde på Ejer Bavnehøj. Det er en god tradition, som Venstre i Skanderborg-kredsen og Venstre i Horsens-kredsen her holder i hævd. Det er en stor glæde at se det store fremmøde, og det er også en stor glæde, at vi i år får besøg af statsminister Anders Fogh Rasmussen her på toppen af Jylland. – På en dag hvor solen skinner fra en skyfri himmel og landet er allermest grønt.

Vi fejrer i dag grundlovens 159 års fødselsdag. Grundloven af 1849 er Danmarks riges forfatning. Det er loven over alle love. Alle andre love – og dem er der mange af – og offentlige beslutninger i det hele taget, som træffes indenfor de ledende statsorganer, det være sig den lovgivende, den udøvende eller den dømmende magt – skal holde sig inde for de rammer, der er udstukket i vores gamle grundlov. Ikke blot i forhold til grundlovens bogstav, men også i forhold til dens ånd. Vi må sige, at det er nogle præmisser, som alle uanset politisk tilhørsforhold har og også i dag efterlever.

Det siger noget om grundlovens rummelighed, at det kan lade sig gøre. Vores grundlov er en af verdens ældste forfatninger. Det er også en af de mest enkle. Den har kun 89 paragraffer. Selvom nogle vil synes den kan være vanskelig at læse, fordi teksten sine steder er forfattet i et gammeldags sprog, så kan det faktisk godt lade sig gøre, hvis man bruger en halv times tid på det.

Grundloven er revideret nogle gange gennem tiden. De væsentligste ændringer jeg her vil nævne er ændringen af 1915, der dog først trådte i kraft i 1918. Det var her kvinderne fik valgret. Det var en klog og rigtig beslutning - og ikke spor for tidligt. Den seneste ændring fandt sted i 1953 under Venstres daværende statsminister Erik Eriksen. Det var her vi blandt andet fik afskaffet Rigsdagens andet kammer. Det utidssvarende og fodslæbende Landsting, som ingen siden har savnet - medførte at rigets lovgivende forsamling fra da af alene var Folketinget. Det var også i 1953, at vi fik tronfølgeforloven, som sikrede den kvindelige arvefølge i monarkiet.

Fra tid til anden rejses diskussion om hvorvidt grundloven bør fornyes. Det er i sig selv en meget vanskelig procedure at ændre grundloven. Jeg vil også advare mod det. For det første ser jeg ikke den sag, som kan bære en omstændig ændring af grundloven igennem. For det andet risikerer vi at splitte accepten og forståelsen af en fælles folkelig referenceramme. Og for det tredje er der faktisk ikke behov for det. Grundloven er et utroligt klogt skrift, som ser langt frem og tager højde for utrolig mange forhold.

For eksempel i paragraf 20, hvor det fastslås, at beføjelser, der tilkommer rigets myndigheder i nærmere bestemt omfang, kan overlades mellemfolkelige myndigheder. Det er i den paragraf vi har bemyndigelsen til dansk medlemskab af EU. Og vi har nu været medlem af EU siden 1973, og sammen med de øvrige medlemslande har vi haft stor gavn og glæde af dette europæiske samarbejde. Det har været med til at sikre os den længste, sammenhængende periode med fred og frihed, vækst og velstand for Europas befolkninger. Vi havde tidligere et vægelsindet forhold til EU – nogle har det måske stadig. Jeg har det ikke. Vi har haft tradition for at forholde os til EU samarbejdet via folkeafstemninger. I 1993 fik vi således indført en række forbehold i medlemskabet, som bl.a. medførte at vi ikke var fuldgyldige medlemmer af EU's sikkerhedspolitiske og retspolitiske beslutninger. Vi var heller ikke fuldt ud med i ØMU'en og har derfor heller ikke fået Euroen. De forbehold er 15 år gamle. Meget er siden sket i Danmark og i EU. Jeg tror, at det er tid at få gjort op med de forbehold, så Danmark kan deltage fuldt og helt i det europæiske samarbejde. Jeg forudser, at vi til efteråret skal stemme om nogle eller måske alle af vores fire forbehold. For mig gerne dem alle.

Grænseoverskridende kriminalitet og international terrorisme er i dag blevet begreber, som står lysende klart for os alle, men som for femten år siden var noget fremmed for os, som vi ikke kunne forestille os have relevans i og for vores land. Tiden har jo desværre vist noget andet. Vore

myndigheder konfronteres jævnligt med alvorlig grænseoverskridende kriminalitet. Og terrorisme er jo desværre også blevet en del af vores hverdag. Vi ved at der er mennesker og grupper her i vores land, som med vold og magt vil omstyrte vores samfund og træde vores friheds og lighedsideal under fode. Vi ved også kun alt for godt, at de samme værdier antastes hver eneste dag ude i den store verden, også når det berører danske interesser. Forleden så vi terroranslaget mod den danske ambassade i Islamabad i Pakistan. Andre europæiske lande har oplevet tilsvarende. Hvorfor skal vi ikke være med i det samarbejde i EU som bekæmper den slags terrorisme og grov kriminalitet. Den slags onde kræfter er større og mere grænseoverskridende end mange af os havde forestillet os. Selvfølgelig skal Danmark være en del af det samarbejde mellem frie demokratiske lande i Europa, som samarbejder om at bekæmpe terrorisme og undertrykkelse af vores samfund og vores værdier. Selvfølgelig skal vi det.

Grundloven af 1849 var et frihedsbrev til borgerne. Det er det stadig. Den var et opgør med Kongemagten og enevælden. Den afskaffede den herskende klasses privilegier og forrang og fastslog, at vi alle i udgangspunktet er lige og frie mennesker. Grundloven gav os ytringsfrihed. Den skabte rammerne for en ligestilling mellem mand og kvinde. Derfor må vi også tage afstand fra tørklædet som religiøst symbol. Det er undertrykkende for kvinder. Det skaber ulighed og er kønsdiskriminerende. Den fastslog retten til fri næring og ejendomsrettens ukrænkelighed. Vi brød med princippet ”Skomager bliv ved din læst”. Den gav os muligheden for at danne foreninger og organisere os efter politiske anskuelser, erhvervsinteresser og i kulturelle og folkelige fællesskaber. Vi har i den grad taget disse rettigheder til os – det er ikke uden grund, at vi i mange sammenhænge bruger betegnelsen ”Foreningsdanmark” om vores land.

Vort moderne samfund er bygget op på disse fælles præmisser. De er involverende og delagtiggørende. De giver ejerskab og ansvar for hver enkel borger – overfor værdier, overfor beslutninger, overfor os selv og overfor hinanden. Det er sundt og godt. Vi har med denne samfundsorden drevet det vidt, skabt forudsætninger, resultater og frihed, som det bestemt er værd at give videre til vores børn.

Danmark har ingen naturgivne resurser, vi har ingen stærke imperier. Vi har og har altid ”kun” haft os selv, vores hoveder og vores hænder. Med grundlovens frihedsrettigheder til hver enkelt mand og kvinde har vi formået at forene os i et fællesskab med en unik høj sammenhængskraft, som i velfærd og velstand måler sig med de bedste i verden. Og hvor vi trods vores lidenhed formår at yde en aktiv indsats i og for det internationale samfund – i EU, i Nato, i FN – og også, når det drejer sig om i fremmede lande at yde vort til at befri mennesker fra tyranni og undertrykkelse. Vi har gennem mange år været med i fredsskabende internationale operationer. Og når EU fremover skal spille en større rolle i disse sammenhænge, skal vi naturligvis være med – fuldt og helt. Vi har noget at bidrage med, erfaringer at øse af.

Det ypperste et menneske og et folk kan have er ytringsfrihed, som beskrevet i paragraf 77. Total ytringsfrihed. Ytringsfrihed uden ”men”. Dæmoniske kræfter i Afghanistan, mørkemænd i Kabuls bjerggrotter, som ikke respekterer frihed og fremskridt, skal ikke styre vores frihedsrettigheder. Skal ikke antaste vores samfundsorden og definere vores ytringsfrihed. Den er vores. Vi definerer den selv. Og vi tager ansvaret for den. Det kræver vilje og kamp, men vi står ubrydelig fast. Enten har man ytringsfrihed, eller også har man ikke. Det begreb kan ikke gradbøjes. Al-Qaeda og Osama Bin Laden og hans hellige krigere skal ikke få held til at undertrykke og formørke vores samfund og idealer. Når vores værdier antastes her i landet eller ude i verden skal vi forklare og forsvare dem. Vi må bruge de nødvendige midler. Men vi må aldrig gå på kompromis med vores egne principper og grundlovens intentioner. Heller ikke selvom det kan være besværligt at lade være.

Om kort tid kommer Rigsadvokaten med en redegørelse om foreningen Hizb ut-Tahrirs virksomhed i Danmark. Hizb ut-Tahrir er en lille udemokratisk forening, som vil indføre Kalifatet. De vil indføre Sharia-loven. Hvis de havde magt som de har agt skulle Sharia-loven stå over Grundloven. Hizb ut-Tahrir er i enhver henseende en rædselsfuld og antidemokratisk forening, som efter min mening intet har at gøre i Danmark. Jeg ser frem til Rigsadvokatens redegørelse. Kan det påvises at Hizb ut-Tahrir via sin forening i Danmark virker ved vold eller anstiftelse af vold, så kan vi med grundloven i hånden med henvisning til paragraf 78 opløse foreningen ved dom. Dette bliver et spørgsmål med mange dilemmaer. Vi har også en nazistisk forening her i landet. Den har vi ikke forbudt ved dom. Vi opfatter dem som en flok tosehoveder, som det er bedst at knægte i den fri og åbne debat. Hizb ut-Tahrir er en anderledes sammensat religiøst båret forening, som ikke umiddelbart kan sammenlignes med nazisterne. Jeg ønsker dem og nazisterne hen hvor peberet gror. Og kan det påvises at deres forening udøver vold eller kriminalitet, så vil jeg ikke vige tilbage for at opløse foreningen ved dom. Men det skal netop kunne påvises og føre til domfældelse. Jeg vil ikke gå på kompromis med grundloven og vores foreningsfrihed. Heller ikke selv om vi taler om en så rædselsfuld forening.

Det er netop grundlovens styrke. Det er vores samfunds og vores kulturs forankrede karakteristika. At vi skal kræve ret og øve ret. At vi skal fægte for vores værdier, for vores frihedsrettigheder. Men vi skal gøre det uden at gå på kompromis med selv samme rettigheder. Eller sagt ganske jævnt: ”Jeg er uenig i hvad du siger, men jeg vil indtil døden forsvare din ret til at sige det”. Grundloven både binder- og gør fri.

Den er et lysende eksempel på, at man sagtens kan være gammel og dog ung. At man sagtens kan være enkel og dog omfattende. At man sagtens kan rumme både fortid og fremtid. Sådan er Danmarks Riges Grundlov. Tillykke med den. Tillykke med fødselsdagen. Jeg ønsker Jer alle sammen, hver især, en fortsat god grundlovsdag. Tak.